

Nuo šių metų lapkričio 1 d. Lietuvoje įsigalioja įstatymo nuostata, suteikianti galimybę ir receptinius, kompensuojamuosius vaistus įsigyti internetu. Daugiau nei prieš metus priimtas įstatymas, tačiau jo įgyvendinimu, poįstatyminių teisės aktų ir prekybos internetu sistemos kūrimu Sveikatos apsaugos ministerija susirūpino tik dabar.

Lietuvos vaistinių asociacija nerimauja, kad šalies pacientams gali tekti nusivilti, nes greičiau nei po keturių mėnesių turinti veikti sistema kol kas yra tik valdžios institucijų koridorių diskusijų stadijoje ir vaistininkams, kurie turės ją įgyvendinti ir aptarnauti pacientus, kelia didelį nerimą ir daug klausimų į kuriuos atsakymų iki šiol iš atsakingų institucijų negauna.

Asociacijos pirmininkė Dangutė Mikutienė teigia, kad susitikimo su Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybinės ligonių kasos, Registrų centro ir Konkurencijos tarybos atstovais metu paaikškėjo, kad Sveikatos apsaugos ministerija siūlo kurti visiškai naują, rimtų abejonių keliančią, bendrą visos rinkos informaciją talpinančią sistemą, bet nei kokia jos ekonominė nauda, nei kiek tinkamai veikiančios sistemos sukūrimas galėtų mokesčių mokėtojams kainuoti, kiek patogi, saugi ir prieinama bus pacientams, Sveikatos apsaugos ministerijos atstovai negalėjo posėdyje pasakyti.

„Laukiame, kol šalies gyventojams galėsime suteikti galimybę ir kompensuojamus vaistus įsigyti vadinamuoju nuotoliniu būdu – internetu. Šalies vaistinės tokią paslaugą gali teikti laiku ir kokybiškai, nes daugelis vaistinių jau įsidiegę aptarnauti klientą nuotoliniu būdu galinčias sistemas, tačiau jau dabar nerimaujame, kad dar 2018 m. birželio 30 d. patvirtinta starto diena gali gerokai pasislinkti. Sveikatos apsaugos ministerija nesprendžia kaip mažiausiomis sąnaudomis ir naudojantis kitų valstybių patirtimi suteikti galimybę e-vaistinėms aptarnauti receptus, o galvoja kurti visiškai naują sistemą. Mums pristatytas galimas vaistų įsigijimo modelis atrodo ir nelogiškas, apsipirkimą ilginantis, o dar ir vartotojų duomenų saugumą nepakankamai užtikrinantis variantas, kuris, kas gali paneigti, skaudžiai pakartos ir elektroninio recepto sistemos klaidas, o jau kiek mūsų visų mokesčių mokėtojų lėšų e-sveikatai nežinia kam ir kaip ištaškyta, ne kartą apie tai spaudoje aprašyta“, – sako asociacijos pirmininkė Dangutė Mikutienė.

Farmacijos įstatyme yra toks farmacinės paslaugos apibrėžimas – vaistinėje farmacijos specialistų teikiama paslauga, apimanti receptų tikrinimą, vertinimą, nereceptinių vaistinių preparatų parinkimą, farmacinės informacijos apie vaistinius preparatus teikimą gyventojams, sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistams, taip pat jų konsultavimą.

Įprastoje vaistinėje pirmiausia vaistininkas ją ir privalo suteikti, padėdamas parinkti tinkamiausius vaistus, patikrinti receptus, įvertinti veikliųjų medžiagų suderinamumą, ypač jei pacientas renkasi ir kitus nereceptinius vaistus ir po to pacientas priima sprendimą ką įsigyti

Pasak jos, susitikimo metu paaiškėjo, kad sugalvota kurti nauja papildoma valstybinė sistema, prie kurios prisijungęs receptą turintis asmuo be jokios vaistininko konsultacijos rinktųsi receptinį vaistą pats, galbūt papildomus reikalingus preparatus, tuomet pasirinktų, kurioje vaistinėje norėtų tą vaistą įsigyti ir būtų nukreipiamas į konkrečios vaistinės puslapį. Tik tada sistema suteiktų galimybę vaistininkui konsultuoti, suteikti farmacinę paslaugą, po kurios pacientas spręstų įsigyti ar anuluoti pasirinkimą. Anuliavus pasirinkimą pacientui tektų vėl viską iš pradžių daryti ir neaišku kiek kartų.

„Apmaudu, kad valdininkai vis dar mano, jog išsirinkti tinkamą vaistą yra taip paprasta. Vaistininko pareiga ir noras yra padėti sergančiajam palengvinti pasirinkimą, deja siūloma sistema veiks atvirkščiai. Be to, abejoju ar šis nelogiškas variantas atitinka konkurenciją reguliuojančius teisės aktus,“ – komentuoja Lietuvos vaistinių asociacijos vadovė

Su sistemą pristačiusiais valdininkais negalėjome rasti bendros kalbos teikdami argumentus, kad tokia idėja galima nebent idealiomis sąlygomis, o ne realiame darbe, kur privalu išvengti logikos klaidų, kai netrūksta rinkoje vaistų, o jų trūksta ir nemažai, ir dar be jokių finansinių paskaičiavimų, kiek tai kainuotų mokesčių mokėtojų pinigų. Kyla pagrįstas klausimas, kas gi slypi už šios taip gražiai pristatomos idėjos, kurios įgyvendinimas praktikoje bus itin komplikotas ir galimai korumpuotas. Jau ir dabar vyksta e-prekyba vaistais, suteikite mums galimybę parduoti pacientams ir receptinius vaistus, viską padarysime tinkamai, mūsų sistemos paruoštos, nes šiuo metu veikiančios savarankiškos e-vaistinės sukurtos taip, kad gyventojams būtų saugu ir patogiu, todėl papildoma valstybinė sistema yra savitikslių ir perteklinė“, – nuogaštauja Lietuvos vaistinių asociacijos vadovė.

Kitos šalys, anot Dangutės Mikutienės, naudoja tiesioginį prisijungimo prie elektroninių vaistinių sistemų metodą, jis galėtų būti sėkmingai taikomas ir Lietuvoje, nes visus internetinius puslapius, kur galima elektroniniu būdu įsigyti vaistų, gyventojai jau dabar gali matyti Valstybinės ligonių kasos puslapyje vlk.lt

Vaistininkai: rudenį mūsų laukia dar didesnis skandalas nei buvo su neveikiančiu e-receptu

